

Info ulukite lihasproovide võtmisest ja Veterinaar- ja Toidulaboratooriumisse saatmisest keeritsussidele uurimiseks.

Proovide võtmine

- Proovid võtab tegevusloaga loomaarst või vastava koolituse läbinud isik lihastest, kus vastsete esinemine on kõige tõenäolisem, nn. vastsete meelisliahastest

Metssiga

- Vahelihas
- Esijala lihased
- Keelelihased

Karu

- Vahelihas
- Mälurlihased
- Keelelihased

Ilves

- Esijala lihased
- Vahelihas
- Mälurlihased
- Keelelihased

- **Vahelihased**- diafragma sääre lihase ja kõõluse üleminekukoht
- **Esijala lihased** lihase ja kõõluse üleminekuipiirkond
- **Keelelihased** eelistatum keelejuure piirkond
- **Ühe looma erinevad meelisliahaste proovid** koondatakse ühte pakendisse .
- Kui proov võetakse ka **keelelihastest**, pakitakse need kõigepealt eraldi pakendisse, seejärel koondatakse ühtsesse pakendisse.
- Laborisse saadetakse igalt loomalt **vähemalt 150 g, soovitavalt 200 g lihasproovi**.
- Kui on näha, et proov sisaldab palju rasva- ja sidekude, saadetakse laborisse vastavalt suurem proov, et oleks uuringu(te)ks piisav kogus.
- **Mürgistus pakendil** on üheselt mõistetav ja vastab kaaskirjas olevale mürgistusele.
- Proovid jahutatakse 2-8°C. **NB! Vältida proovide külmumist!**
- Kui proov või rümp on olnud enne proovi võtmist/ laborisse saatmist külmunud, peab kindlasti tegema vastava märke kaaskirjale, kuna uuringul on erisused, samuti on uuritav kogus suurem tavapärasest (min 20 g loomalt).
- Proovide puhul, mis on võetud **muudest lihasest kui vastsete meelisliahased**, uuritakse toiduohutuse tagamiseks vähemalt kahekordne kogus lihasproovi (min 20 g) –**NB! Metssigadel ei ole mälurlihased EÜ määruse 2075/2005 järgi meelisliahased.**

Kaaskiri

- Koos proovidega saadetakse laborisse loetavalt täidetud ja piisavalt infot sisaldav kaaskiri. Kaaskirja vormid on leitavad VTL-i kodulehel <http://www.vetlab.ee/>.
- Kui tellija soovib mitme looma proove uurida koondproovina, märgib ta selle kaaskirja vastavas lahtris.
- Koondproovide tellimisel kinnitab proovide saatja, kas ta on nõus positiivse tulemuse korral tasuma nakatunud looma identifitseerimisega seotud täiendavate uuringute maksumuse.
- Proovide saatja märgib kaaskirjas, kui ta **ei ole nõus**, et proovist üle jäänud materjali kasutatakse anonüümselt (isikuandmeteta) teadusuuringute eesmärgil.
- Proovide toomisel laborisse töövälisel ajal (võimalik ainult Tartu laboris) või proovide saatmisel kulleriga märgitakse kaaskirjale kindlasti faksi number või e-posti aadress, kuhu saadetakse arve (eraisikule teenuse osutamisel ettemaksuarve). Tulemuse väljastamise eelduseks on tasutud arve.
- Kui arve tasuja on **eraisik**, kes pole 2015. aasta algusest alates uuringuid tellinud, on kliendikonto loomiseks vajalik märkida kaaskirjale maksja isikukood.

Individuaalproov

- Individuaalproovina uuritakse ühelt looma 50 g lihasproovi.

Koondproov

- Koondproov –mitme looma proovidest ehk osaproovidest koosnev proov, mida uuritakse ühe uuringuna.
- Koondproovina uuritav lihaste kogus on 50 või 100 g.
- **Koondproov koostatakse laboris** vastavalt kaaskirjas märgitud tellimusele, arvestades alltoodud asjaolusid:
  - a. Ühe kaaskirjaga laborisse saabunud erinevate loomaliikide proovid uuritakse eraldi (koond)proovidenä;
  - b. Koondproovi koondatakse igalt loomalt vähemalt 10 grammi lihaskude vastsete meelisliahastest, nt. 50-grammise koondproovina saab uurida proove kõige enam 5 loomalt
  - c. Positiivse koondproovi korral tehtavad täiendavad uuringud on maksimaalselt 2-tasandilised – näiteks positiivse leiuga 10 looma koondproovi korral tehakse kaks 5-looma koondproovi uuringut, positiivsest koondist tehakse 5 individuaalproovi uuringut.

Meetodi akrediteeritus ei laiene uurimistulemustele järgmistel juhtudel:

- kui uurimiseks saadetud lihased ei ole võetud vastsete meelispaikadest;
- kui proove on enne laborisse saatmist säilitatud külmunult;
- kui proovi kogus on ebapiisav uuringu tegemiseks (individuaalproovide puhul alla 50 g lihasproovi)

Uuringute hinnad

Vt. <http://www.vetlab.ee>

Laborite kontaktid:

• VTL Tartu labor, bakterioloogia-patoloogia osakond	7386120, 7386130
• Rakvere VTL mikrobioloogia talitus	32 27 624
• Saaremaa VTL mikrobioloogia talitus	45 31 495
• Tallinna VTL toidumikrobioloogia talitus	603 58 21